

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Jana Čížka a soudců
JUDr. Bc. Kryštofa Horna a Mgr. Ing. Lenky Bursíkové ve věci

žalobce: **D. K.**
toho času X

zastoupen advokátkou Mgr. Michaelou Kasper Beňovou
sídlem Masarykova 1250/50, Lysá nad Labem

proti

žalované: **Vězeňská služba České republiky – Věznice Jirče**
sídlem Ruská cesta 404, Lysá nad Labem,

o žalobě proti rozhodnutí ředitele žalované ze dne 2. 8. 2019, č. j. VS-170070-3/Čj-2019-802432,

takto:

- I. Rozhodnutí ředitele žalované ze dne 2. 8. 2019, č. j. VS-170070-3/Čj-2019-802432, a rozhodnutí vedoucího oddělení výkonu trestu žalované ze dne 25. 7. 2019, č. j. VS-170070-3/Čj-2019-802432, se zrušují a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Zástupkyni žalobce Mgr. Michaela Kasper Beňové, advokátce, se přiznává odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové výši 8 228 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Krajského soudu v Praze do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Vymezení věci, obsah žaloby a průběh řízení před soudem

1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanou dne 6. 8. 2019, domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž ředitel žalované zamítl stížnost žalobce a potvrdil rozhodnutí vedoucího oddělení výkonu trestu žalované ze dne 25. 7. 2019, č. j. VS 170070-3/Čj-2019-802432 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), kterým byl žalobci dle § 46 odst. 3 písm. g) zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění účinném do 30. 9. 2020 (dále jen „zákon o výkonu trestu“) uložen nepodmíněný kázeňský trest celodenního umístění do uzavřeného oddílu na 20 dnů.
2. Žalobce v žalobě požádal o ustanovení zástupce a o to, aby soud žalované nařídil předání „kompletních kázeňských archivů“, vyhotovení kopie zdravotní dokumentace žalobce a zajistil důkazní prostředky v podobě záznamů z bezpečnostních kamer z 5. 7. 2019 z konkrétních částí věznice Jiřice. Byl totiž křivě obviněn, neboť to byl ve skutečnosti on, kdo byl napaden. Na záznamech je vidět, jak po tomto napadení prochází věznicí v roztrhaném triku.
3. Soud usnesením ze dne 1. 11. 2019, č. j. 43 A 63/2019 - 18, které nabylo právní moci dne 7. 11. 2019, ustanovil zástupcem žalobce JUDr. Jana Nebřenského, advokáta. Zástupce dne 14. 11. 2019 doplnil žalobu. Uvedl, že žalobce byl dne 5. 7. 2019 kolem 19. hodiny ve věznici napaden odsouzeným L., kterému se bránil a přivolal stiskem tísňového zařízení příslušníka Vězeňské služby. V řízení o uložení kázeňského trestu však nebyl vyslechnut a správní orgán nepřihlédl k jeho tvrzeným skutečnostem ani označeným důkazním prostředkům. Vina žalobce tak nebyla prokázána. Podjaté správní orgány opřely svá skutková zjištění jen o tvrzení útočníka a čtyř dalších odsouzených, přičemž k jejich výpovědím se žalobce nemohl vyjádřit a nemohl se seznámit s jejich obsahem. Žalovaná tak porušila práva žalobce dle § 47 odst. 1 o výkonu trestu a § 56, § 58 odst. 3, 4 a 5 a § 60 odst. 1 a 2 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává Řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění účinném do 30. 9. 2020 (dále jen „řád výkonu trestu“). Kázeňský trest umístění do uzavřeného oddílu na 20 dnů byl navíc uložen přesto, že žalobce nebyl k takovému trestu zdravotně způsobilý (podle psychiatrických vyšetření žalobce trpí duševními poruchami a poruchami jednání a nemá být umisťován na samovazbu nebo na uzavřené oddělení, předchozí posouzení si navíc žalobkyně nevyžádala), což je v rozporu s § 49 odst. 1 zákona o výkonu trestu a § 66 odst. 1 řádu výkonu trestu. Jako důkaz navrhl propouštěcí zprávu z Vězeňské nemocnice v Brně „z února či března 2019“ (později byla novou zástupkyní předložena zpráva s datem 14. 5. 2019 – pozn. soudu) a dále správní spis vč. záznamů o kázeňských odměnách a trestech.
4. Uvedený zástupce současně požádal soud o zrušení ustanovení s ohledem na narušení nezbytné důvěry a neposkytování spolupráce ze strany žalobce. Ve svém podání popsal okolnosti jejich schůzky a totéž učinil ve svém podání i sám žalobce. Soud usnesením ze dne 20. 12. 2019, č. j. 43 A 63/2019 - 41, zrušil ustanovení JUDr. Nebřenského a ustanovil žalobci zástupkyní advokátku Mgr. Michaelu Kasper Beňovou.
5. Zástupkyně dne 14. 1. 2020 doplnila žalobu o námitku, že výpovědi svědků nejsou součástí kázeňského spisu. Ten neobsahuje ani lékařské zprávy, fotografie a popis žalobcových zranění a následné lékařské zprávy. Není možné o kázeňském trestu rozhodovat bez řádného objasnění věci za použití lékařských zpráv a záznamů z kamer. K důkazu

v několika podáních navrhla spisy žalované, zdravotnickou dokumentaci žalobce (zprávy z chirurgie nemocnice Nymburk z 5. 7. 2019, propouštěcí zpráva z 14. 5. 2019 atd.), spis Generální inspekce bezpečnostních sborů ke stížnosti žalobce v projednávané věci a sběrný arch k prokázání neúplnosti kázeňského spisu. Dále pak navrhla výslech několika svědků (psycholog žalované, zástupce ředitele žalované, MUDr. K., osoby prošetřující kázeňský přestupek, pracovník Generální inspekce bezpečnostních sborů, který šetřil žalovanou, ředitelka odboru kontroly, která pochybení žalované prošetřuje, dozorující státní zástupce, vedoucí oddělení stížností a kontrol Vězeňské služby, odsouzení L., M., J., B., T., zaměstnanci žalované prap. P., prap. D., nrap. H.), aniž by uvedla, jaké skutečnosti mají být těmito důkazními prostředky prokázány. Stejně tak bez bližšího odůvodnění navrhla provedení důkazu přípisem Ministerstva spravedlnosti ze dne 28. 8. 2019 a Generálního ředitelství Vězeňské služby ze dne 31. 10. 2019.

Vyjádření žalované

6. Žalovaná soudu sdělila, že kamerové záznamy nebyly v řízení použity jako důkaz a není je možné „s ohledem na bezpečnostní riziko a plnění úkolů Vězeňské služby České republiky“ poskytnout. Současně soudu poskytla pouze kopii spisu s tím, že originálem úplného spisu nedisponuje, neboť je uložen v kmenové věznici, kde žalobce aktuálně vykonává trest odnětí svobody, jakožto součást jeho osobního spisu. Uvedla navíc, že JUDr. Nebřenský byl dne 6. 11. 2019 na návštěvě u žalobce a nahlédnutí do spisu nepožadoval, nelze tedy přičítat žalované, že žalobce nebyl seznámen se spisem. Zdravotní dokumentaci je pak možno poskytnout jen s výslovným souhlasem osoby, o níž je vedena. Žalobce sám mohl požádat o poskytnutí kopie za úhradu správního poplatku. Žalobce se k celému skutku vyjádřil na záznamu ze dne 5. 7. 2019 a 22. 7. 2019. Žalovaná důkazy označila, vinu žalobce prokázala, při ukládání trestu dodržela pedagogické zásady a přihlédla k dosavadnímu průběhu výkonu trestu žalobce dle záznamu o podání vysvětlení psychologa Věznice Jiřice. Žalovaná nemá povinnost provádět důkazy provedené v prvním stupni znovu. Žalobce před nástupem výkonu kázeňského trestu dne 25. 7. 2019 prohlédla MUDr. N. K. a v jeho průběhu pak 30. 7. 2019, 6. 8. 2019 a 13. 8. 2019 tak učinil MUDr. O. R. Důvod k přerušení či odložení výkonu trestu nebyl shledán. Žalovaná tedy soudu navrhla zamítnutí žaloby.

Skutková zjištění z obsahu správního spisu

7. V záznamu o kázeňském přestupku je uvedeno, že žalobce dne 5. 7. 2019 cca v 18:53 na cele napadl kopem do obličeje odsouzeného L. a způsobil mu zhmožděninu nosu, hematom pod pravým okem a oděrku na předloktí. L. uvedl, že byl napaden po předchozí slovní potyčce. Tuto verzi potvrzovali i svědci incidentu ze stejného oddělení (odsouzení M. M., R. J., J. B. a F. T.). Záznam obsahuje „výpověď“ svědků prap. Č. P. a prap. P. D., kteří shodně uvedli, že byli přítomni tomu, jak L. oznámil nrap. H., že byl napaden po slovní potyčce s žalobcem, a tomu, že tuto verzi potvrdili i ostatní výše uvedení odsouzení. Žalobce se na záznamu vyjádřil v tom smyslu, že on sám byl napaden na vlastní cele L., který mu také roztrhl tričko, když se snažil dostat k hlásce, aby přivolal pomoc. Žalobce uvedl, že „na kameře je to vidět“. Svědkové se dle něj domluvili mezi sebou. Uvedl, že z lékařské zprávy vyplývá, že on sám byl ošetřen a medikován.
8. Dne 25. 7. 2019 vedoucí oddělení výkonu trestu žalované vydal a žalobci doručil prvostupňové rozhodnutí, kterým byl žalobci za výše uvedené jednání uložen kázeňský trest podle § 46 odst. 3 písm. g) zákona o výkonu trestu. Odůvodnění se odvolává na výpověď poškozeného L. a výše uvedené potvrzení jeho verze svědky z řad odsouzených. K verzi žalobce a jeho vyjádření se v prvostupňovém rozhodnutí uvádí jen to, že

provedeným šetřením a výpovědí svědků prap. P. a prap. D. ve výše uvedeném záznamu a bylo jeho jednání svědecky potvrzeno. Prvostupňové rozhodnutí odkazuje rovněž na výsledky odsouzených B., J., M. a T. vč. jednacíh čísel, záznamy o jejich výsledku však nejsou součástí správního spisu, jak byl soudu předložen.

9. Žalobce podal dne 26. 7. 2019 proti prvostupňovému rozhodnutí stížnost, ve které rozvinul své vyjádření, že byl L. křivě obviněn z toho, že L. kamarádům (uvedeným svědkům z řad odsouzených) odcizil chleba. Žalobce mu odpověděl, že má bezlepkovou dietu, chleba tedy nejí. Žalobce jen odvracel útok na svou osobu, a to na své vlastní cele. Svědci byli ovlivněni L., sami navíc žádné napadení neohlásili, ač to byla jejich povinnost. Žalobce nedokáže nikoho kopnout do hlavy 180 cm vysoko, nemá pásek v karate. Žalobce požadoval provedení kamerových záznamů z chodby, lékařské zprávy a fotografie z daného večera, požádal o nahlédnutí do spisu, a uvedl, že chce svědkům klást otázky.
10. Dne 2. 8. 2019 ředitel žalované vydal a žalobci doručil napadené rozhodnutí, kterým stížnost zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil (byť potvrzení nebylo obsaženo ve výroku, ale až v odůvodnění). Ke stížnostním námitkám ředitel uvedl, že skutkový děj byl náležitě objasněn provedenými důkazy výpovědí svědků, v nichž nebyly shledány rozpory. Uvedl, že žalobce je dle vysvětlení psychologa žalované osobou, která jedná nepřátelsky a provokativně s úmyslem vyvolávat konfliktní situace. Žalobci byl dán dostatečný prostor v rámci řízení předcházejícího vydání napadeného rozhodnutí. Žalobce se vyjádřil, důkazy však neuplatnil. Ve stížnosti uplatněné návrhy nejsou novými skutečnostmi, které by vznikly až po vyhlášení rozhodnutí o uložení kázeňského trestu nebo které by nebylo možné uplatnit v předcházejícím řízení.

Splnění procesních podmínek

11. Přezkum uložených kázeňských trestů spadá do působnosti správního soudnictví (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2012, č. j. 8 As 48/2012 - 50, č. 2805/2013 Sb. NSS). Soud ověřil, že žaloba byla podána osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků, je včasná a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud proto přistoupil k věcnému přezkumu napadených rozhodnutí, vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). O věci rozhodl bez nařízení jednání, neboť postupoval podle § 76 odst. 1 s. ř. s.

Posouzení žaloby

Právní základ a obecná východiska

12. Podle § 46 odst. 1 zákona o výkonu trestu „[k]ázeňským přestupkem je zaviněné porušení zákonem stanovené nebo na jeho základě uložené povinnosti, pořádku nebo kázně během výkonu trestu.“
13. Podle § 46 odst. 2 zákona o výkonu trestu „[z]a kázeňský přestupek lze odsouzenému uložit kázeňský trest. Kázeňský trest se neuloží, jestliže samotným projednáním kázeňského přestupku s odsouzeným lze dosáhnout sledovaného účelu.“
14. Podle § 46 odst. 3 písm. g) zákona o výkonu trestu je kázeňským trestem též „(...) celodenní umístění do uzavřeného oddílu až na 20 dnů“.
15. Podle § 47 odst. 1 zákona o výkonu trestu „[k]ázeňský trest lze uložit, jen jsou-li náležitě objasněny okolnosti kázeňského přestupku a prokázána vina odsouzeného. Před uložením kázeňského trestu musí být odsouzenému umožněno, aby se vyjádřil ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu, a důkazům o nich. Může uvádět okolnosti, které jeho vinu vyvracejí nebo zmírňují a na podporu svých tvrzení navrhnout provedení dalších důkazů sloužících k jeho obhajobě.“

16. Podle § 47 odst. 2 zákona o výkonu trestu „[u]ložený kázeňský trest musí být úměrný závažnosti spáchaného kázeňského přestupku a musí být v souladu se zájmem na dosažení účelu trestu. Za kázeňský přestupek lze uložit jen jeden kázeňský trest. Trest propadnutí věci lze uložit i vedle jiného kázeňského trestu.“
17. Podle § 49 odst. 1 zákona o výkonu trestu „[k] uložení kázeňského trestu celodenního umístění do uzavřeného oddílu a umístění do samovazby je nezbytné **předchází posouzení lékaře, že odsouzený je zdravotně způsobilý podrobit se tomuto kázeňskému trestu.**“
18. Podle § 49 odst. 2 zákona o výkonu trestu „[p]řed nástupem kázeňského trestu celodenního umístění do uzavřeného oddílu nebo umístění do samovazby a nejméně jednou týdně v průběhu jeho výkonu musí být odsouzený prohlédnut lékařem, který posoudí, zda je zdravotně způsobilý k výkonu tohoto kázeňského trestu. Tím není dotčeno právo odsouzeného na poskytování zdravotních služeb i v jiné době během výkonu kázeňského trestu.“
19. Podle § 56 řádu výkonu trestu „[p]ři udělování odměn a ukládání trestů musí být respektovány pedagogické zásady, jejichž aplikace posiluje výchovný účinek udělené odměny nebo uloženého kázeňského trestu, a to zejména zásady individualizace, přiměřenosti, stupňování, důslednosti a spravedlivosti.“
20. Podle § 58 odst. 1 řádu výkonu trestu „[o] uložení kázeňského trestu je třeba rozhodnout co nejdříve po zjištění kázeňského přestupku a jeho **náležitěm objasnění**“, dále podle odst. 2 „[o] kázeňském přestupku odsouzeného se sepíše záznam na předepsaném tiskopisu. Ze záznamu musí být zřejmé konkrétní údaje o jednání, v němž je spatřován kázeňský přestupek, včetně označení místa, času, způsobu spáchání přestupku a okolností, za nichž byl přestupek spáchán, popřípadě též předpokládané pohnutky takového jednání. Záznam o kázeňském přestupku a uložení kázeňského trestu se po jeho vykonání založí do osobního spisu odsouzeného. Uložení kázeňského trestu, jeho druh a důvod uložení se zaznamená do osobní karty odsouzeného“, dále podle odst. 3 „[v] řízení o kázeňském přestupku je **důkazním prostředkem vše, co může přispět k objasnění skutku, zejména vlastní zjištění zaměstnance Vězeňské služby, výpovědi odsouzených a jiných osob, věci, listiny a ohledání. Důkazy musí být označeny konkrétně, a to takovým způsobem, aby je bylo možno prověřit. Jsou-li důkazním prostředkem výpovědi svědků, uvede se stručný obsah jejich výpovědí s jejich vlastnoručním podpisem.** Doznání odsouzeného nezabývá příslušného zaměstnance Vězeňské služby povinností přezkoumat a dostupnými prostředky prověřit všechny okolnosti skutku“. Podle odst. 4 „[p]řed uložením kázeňského trestu **musí být odsouzenému umožněno, aby se k věci vyjádřil. Vyjádření odsouzeného se uvede na předepsaném tiskopisu a předloží odsouzenému k podpisu.** Odmítne-li odsouzený vyjádření podepsat, uvede příslušný zaměstnanec Vězeňské služby tuto skutečnost včetně důvodu odmítnutí a připojí datum a svůj podpis.“ Podle odst. 5 „[k]**ázeňský trest lze uložit, je-li vina odsouzeného prokázána.** Při rozhodování o uložení kázeňského trestu je zaměstnanec Vězeňské služby povinen přihlídnout zejména k závažnosti kázeňského přestupku a okolnostem, za nichž byl spáchán, jakož i k dosavadnímu chování odsouzeného. Kázeňský přestupek lze řešit též výchovným pohovorem bez uložení kázeňského trestu; tato skutečnost se vyznačí v záznamu o kázeňském přestupku. Rozhodnutí o uložení kázeňského trestu se vydává písemně a musí kromě výroku a odůvodnění obsahovat i poučení o oprávněném prostředku. Odsouzený potvrdí oznámení rozhodnutí podpisem. Odmítne-li, postupuje se obdobně, jako když odsouzený odmítne podepsat své vyjádření.“
21. Podle § 60 odst. 1 řádu výkonu trestu „[j]e-li stížnost proti rozhodnutí o uložení kázeňského trestu podána ve stanovené lhůtě, je příslušný zaměstnanec Vězeňské služby povinen přezkoumat, zda je prokázáno, že se skutek, v němž je spatřován kázeňský přestupek, stal, zda jej spáchal odsouzený, zda tento skutek je kázeňským přestupkem, jakož i další významné okolnosti.

Současně přezkoumá, zda nebyla překročena kázeňská pravomoc zaměstnance Vězeňské služby, který kázeňský trest uložil.“

22. Z nálezu Ústavního soudu ze dne 21. 10. 2008, sp. zn. I. ÚS 1785/08, jenž se týká uložení důtky, vyplývá, že na rozhodnutí o kázeňských trestech nelze klást nároky srovnatelné s rozhodnutími správních orgánů nebo soudů, neboť v kázeňském řízení vystupuje významněji požadavek na flexibilitu rozhodování a snaha udržovat pořádek a bezpečnost ve věznicích v reálném čase. Zdejší soud však dodává, že nelze odhlédnout od důsledků, které uložení některých těžších kázeňských trestů odsouzeným bezprostředně přináší (o zprostředkovaných dopadech na šance na rozhodování o podmíněném propuštění nemluvě). Jakkoliv může tedy být proces „vyšetřování“ a kázeňského trestání méně formální, přesto musí být dodrženy elementární standardy řízení a záruky spravedlivého procesu.
23. Soud zdůrazňuje, že uložení kázeňského trestu celodenního umístění do uzavřeného oddílu na 20 dnů nepochybně značně zasahuje do práv a svobod žalobce a znamená podstatné zostření jeho dosavadního omezení svobody (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 11. 2010, č. j. 9 As 2/2008 - 125). I z toho důvodu jsou ostatně pro tento druh kázeňského trestu předepsány zvláštní nároky na lékařské posouzení zdravotního stavu odsouzeného. Jakkoliv § 76 odst. 1 zákona o výkonu trestu vylučuje pro řízení dle tohoto zákona užití zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění účinném do 31. 1. 2020 (dále jen „správní řád“), základní zásady činnosti správních orgánů uvedené v § 2 až § 8 se podle § 177 odst. 1 správního řádu přesto užijí (srov. obdobně rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 28. 1. 2015, č. j. 30 A 84/2013 - 65).
24. Např. podle § 4 odst. 3 správního řádu „[s]právní orgán s dostatečným předstihem uvědomí dotčené osoby o úkonu, který učiní, je-li to potřebné k hájení jejich práv a neohrozí-li to účel úkonu.“ Podle odst. 4 správního řádu „[s]právní orgán umožní dotčeným osobám uplatňovat jejich práva a oprávněné zájmy.“
25. Jakkoliv tedy zákon o výkonu trestu vlastní procesní pravidla uceleně nestanoví, je zjevné, že i obviněnému z kázeňského přestupku se musí dostat spravedlivého procesu. Stanoví-li tedy např. § 47 odst. 1 zákona o výkonu trestu právo se vyjádřit *ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu, a důkazům o nich a na podporu svých tvrzení navrhopvat provedení dalších důkazů sloužících k jeho obhajobě*, odpovídá tomu povinnost kázeňského orgánu na tato vyjádření reagovat a důkazní návrhy buď provést, nebo vysvětlit, proč je považuje za nepřipustné či nadbytečné.

Kamerové záznamy

26. Žalobce se od počátku řízení hájil tím, že byl napaden a pouze se bránil. Poukazoval na to, že skutečný průběh konfliktu či jeho bezprostřední následky jsou patrné z kamerových záznamů. Toto stanovisko s výslovným poukazem na kamerové záznamy pak žalobce zopakoval i ve své žalobě. Byť ustanovený zástupce v doplnění žaloby jen značně obecně namítal, že vina žalobce nebyla dostatečně prokázána, neboť správní orgán nepřihlédl k verzi žalobce a jím označeným důkazním prostředkům a svá skutková zjištění založil jen na tvrzení skutečného „útočníka“ a čtyř dalších odsouzených, považuje soud v kontextu obsahu obou podání otázku kamerových záznamů za nastolenou dostatečným způsobem, aby se stala předmětem přezkumu soudu.
27. Soud zdůrazňuje, že k prokázání spáchání kázeňského přestupku kamerový záznam pořízen být nutně nemusí. Kamerový záznam je jen jedním z důkazních prostředků ke zjištění skutkového stavu, který může být objasněn i jiným způsobem. Proto neměla-li by žalovaná kamerový záznam k dispozici, pak by to samo o sobě neznamenal

překážku rozhodnutí o kázeňském přestupku, byl-li by skutkový stav *bez důvodných pochybností* zjištěn jinými důkazními prostředky (např. právě výsledkem svědků – srov. § 58 odst. 3 řádu výkonu trestu). To ale nemění nic na tom, že skutková zjištění musí mít v provedených důkazech oporu a musí být přesvědčivě zdůvodněna. Je-li tedy kamerový záznam k dispozici, nelze bez dalšího spoléhat pouze na svědecké výpovědi, zvláště pak, je-li jejich věrohodnost hájitelným způsobem zpochybněna. V takovém případě je nutno svědecké výpovědi konfrontovat s tím, co je zachyceno na kamerovém záznamu. Jestliže orgány vězeňské služby takové zhodnocení neprovedou, ač objektivně mají kamerové záznamy k dispozici, pak musejí přesvědčivě zdůvodnit, proč tak učinily a proč považují provedení těchto důkazů za nadbytečné. V tomto směru lze odkázat na závěry rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. 5. 2013, č. j. 8 A 119/2011 - 34: *„Jestliže správní orgán opomene námitku navrhovatele (zde vězeň) týkající se jeho účasti ve fyzickém konfliktu, konkrétně to že se navrhovatel pouze bránil útokům spoluvězně, nedostojí své povinnosti náležitě objasnit okolnosti kázeňského přestupku a prokázat vinu (§ 47 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody). Pokud se tedy správní orgán okolnostmi případů nezabývá a spokojí se pouze s tím, že oba vězni byli do sebe zaklesnutí a pustili se až po výzvě dozorců, činí své rozhodnutí nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů a soud jej podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. zruší.“*

28. V projednávaném případě se žalobce, jak je uvedeno již výše, na kamerové záznamy odvolával již ve svém prvotním vyjádření. K tomuto návrhu se vedoucí oddělení výkonu trestu žalované v prvostupňovém rozhodnutí (které tvoří s napadeným rozhodnutím argumentačně jeden celek) v podstatě nevyjádřil. Když pak žalobce ve stížnosti výslovně požadoval provedení kamerových záznamů k důkazu, ředitel žalované v napadeném rozhodnutí uvedl toliko to, že skutkový stav je již zjištěn dostatečně a žalobce měl možnost navrhnout důkazy v prvostupňovém řízení a že navržené důkazy nejsou žádnými novými skutečnostmi či důkazy, které by dříve uplatnit nemohl. Napadené rozhodnutí je tak nepřezkoumatelné, neboť není patrné, zda důkaznímu návrhu ředitel nevyhověl proto, že jej považoval za nadbytečný, nebo proto, že na uplatňování důkazních návrhů (nesprávně) uplatňoval jakousi koncentraci kázeňského řízení. Ať by však byl správný kterýkoliv z těchto možných výkladů odůvodnění, bylo by napadené rozhodnutí nezákonné. Jestliže žalobce v průběhu řízení přišel s vlastní logicky konzistentní verzí běhu událostí včetně vysvětlení toho, proč svědci vypovídají v jeho neprospěch, a na podporu této své verze nabídl důkaz, který byl pro žalovanou snadno opatřitelný, bylo její povinností v rámci náležitého objasňování okolností kázeňského přestupku ve smyslu § 47 odst. 1 zákona o výkonu trestu takový důkazní prostředek obstarat, provést a vyhodnotit, nebo přezkoumatelným způsobem uvést, z jakých konkrétních důvodů to neučinila (tak by tomu mohlo být v případě, že kamerový záznam ve skutečnosti nebyl k dispozici, popř. pokud by kamery nezabíraly relevantní části věznice či relevantní časový úsek atp.). Pokud tak neučinila, a to navíc s poukazem na domnělou koncentraci důkazních návrhů, která ze zákona o výkonu trestu ani z řádu výkonu trestu nevyplývá a navíc ani není vlastní řízením o odpovědnosti za veřejnoprávní delikt (srov. § 97 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů, popř. § 145 odst. 2 či § 249 odst. 3 zákona č. 141/1961, trestní řád, ve znění pozdějších předpisů), zatížila tak řízení vadou nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů podle § 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.
29. Žalobní bod je tedy důvodný.

30. Soud v tomto kontextu uvádí, že považuje sdělené důvody odmítnutí poskytnutí (dle všeho existujících) kamerových záznamů i v řízení před soudem „s ohledem na bezpečnostní riziko a plnění úkolů Vězeňské služby České republiky“ ze strany žalované za absurdní. Není zřejmé, jak by mohly záběry odsouzeným běžně přístupných částí věznice představovat bezpečnostní riziko a jaké úkoly Vězeňské služby by mohly být jejich zpřístupněním soudu či žalobci ohroženy. Obávala-li se žalovaná jejich promítnutí při veřejném ústním jednání, mohla požádat o vyloučení veřejnosti. Pokud by se na tyto záznamy vztahovaly předpisy o utajovaných informacích, i s těmi má soud právo se seznamovat a procesní předpis stanoví zvláštní postupy k jejich ochraně (srov. např. § 45 odst. 3-7 a § 49 odst. 2 s. ř. s.). Soudu je však z úřední činnosti známo, že kamerové záznamy z věznic se běžně pořizují a v kázeňských řízeních užívají (tak tomu ostatně bylo i v jiném kázeňském řízení vedeném s žalobcem, které zdejší soud projednával – srov. rozsudek ze dne 26. 11. 2020, č. j. 43 A 4/2018 - 150). Pokud by tedy žalovaná i nadále odmítala kamerové záznamy ve správním řízení žalobci poskytnout, aniž by k tomu uvedla jasné a konkrétní přezkoumatelné důvody, upozorňuje soud na to, že by tím mohla vzbudit vážné pochybnosti o regulérnosti kázeňského řízení.

Výslech svědků

31. Soud zjistil, že v jemu předloženém kázeňském spise absentují záznamy o výpovědích svědků s jejich vlastnoručním podpisem podle § 58 odst. 3 věty třetí řádu výkonu trestu. Svědectví „z druhé ruky“ v podobě prohlášení příslušníků Vězeňské služby o tom, že odsouzení potvrdili určitou verzi incidentu, jak je uvedeno v záznamu o kázeňském přestupku, postačí pro účely zahájení kázeňského řízení, rozhodně je však nelze považovat za záznam podle předchozí věty. Jelikož výpovědi odsouzených B., J., M. a T. jsou v prvostupňovém rozhodnutí označeny jiným číslem jednacím, je možné, že záznamy byly pořizeny v jiném kázeňském řízení a žalovaná se nesprávně domnívala, že v kázeňském spise žalobce založeny být nemusí. V důsledku toho však není jasné, jakým způsobem výsledky probíhaly a co svědkové konkrétně vypověděli. Jakkoliv nelze bez uvedených záznamů ověřit, zda se žalobce výsledků zúčastnil, je zřejmé, že pokud záznamy o nich nebyly součástí spisu, seznámit se s nimi nemohl. Přestože se žalobce k tvrzení svědků (jiných vězňů) v obecnosti vyjádřil, je nutno poukázat na to, že v prvostupňovém rozhodnutí (které s napadeným rozhodnutím tvoří argumentačně jeden celek) je toliko uvedeno, že výpověďmi bylo žalobcovo jednání svědecky potvrzeno. K takto vágnímu a potenciálně nepodloženému tvrzení (které je však stěžejní pro prokázání viny žalobce) se ovšem odpovídajícím způsobem vyjádřit nedá. Odepřením možnosti seznámit se s výpověďmi svědků bylo porušeno právo žalobce na efektivní obhajobu. Řízení je tedy zatíženo závažnou procesní vadou a žalobní bod je důvodný.

Nevyslechnutí žalobce

32. Důvodný naopak není žalobní bod spočívající v námitce, že žalobce nebyl ve správním řízení vyslechnut. Zákon o výkonu trestu výslech obviněného jako obligatorní procesní úkon nevyžaduje, což s ohledem na zjednodušený procesní režim (viz výše) nelze považovat za deficit na žalobcových ústavně zaručených právech. Žalobce měl možnost se k věci vyjádřit, čehož ostatně bohatě využil písemně jak na záznamu o kázeňském přestupku, tak ve stížnosti a jejím dalším odůvodnění. Z těchto podání není zřejmé, že by provedení svého výsledku navrhoval ani co by jím měl prokázat, nic takového ostatně netvrdí ani v žalobě.

Zdravotní způsobilost ke kázeňskému trestu

33. S ohledem na to, že jsou dány důvody pro zrušení napadeného rozhodnutí a že v dalším řízení bude znovu posuzováno prokázání viny žalobce, nezabýval se soud s ohledem na zásadu hospodárnosti řízení (kdy by mohlo být zapotřebí obsáhlé dokazování vč. znaleckého zkoumání) otázkou zdravotní způsobilosti žalobce k uložení kázeňského trestu. Žalovaná k tomu ostatně ani neposkytla dostatečnou součinnost, neboť odmítla poskytnut soudu žalobcovu zdravotní dokumentaci s tím, že tak lze učinit jen na žádost žalobce. Z obsahu žaloby, která byla žalované přeposlána (srov. č. l. 1 a 61a), je však zcela jasně patrná vůle žalobce, aby byla lékařská dokumentace soudu předána.
34. Soud nicméně poukazuje na to, že prvostupňové rozhodnutí obsahuje v předtištěné kolonce „*Vyjádření lékaře o zdravotní způsobilosti*“ text „*schopen*“, datum vydání prvostupňového rozhodnutí 25. 7. 2019 a razítko s podpisem MUDr. N. K. Formálně jsou tedy požadavky § 49 odst. 1 zákona o výkonu trestu splněny, neboť k předchozímu posouzení způsobilosti žalobce bezpochyby došlo a není důvodná žalobní námitka, že tomu tak nebylo. Žalobce přitom v průběhu kázeňského řízení nikdy nenamítal, že by zdravotně způsobilý nebyl, nebo že by jeho vyšetření nebylo dostatečné. Žalované tak nelze vytýkat, že se v napadeném rozhodnutí touto otázkou blíže nezabývala.
35. Jelikož však žalobce v průběhu řízení před soudem (srov. č. l. 24) zpochybnil, že byl k uložení kázeňského trestu způsobilý, neboť dle zprávy Vězeňské nemocnice v Brně, která se nacházela v dispozici žalované, neměl být žalobce umisťován na uzavřené oddělení, bude v dalším řízení na žalované, aby (dospěje-li opět k závěru o vině žalobce a nutnosti uložení trestu umístění do uzavřeného oddílu) znovu posoudila naplnění této zákonné podmínky uložení kázeňského trestu. Je ostatně zjevné, že žalobce není osobou bez zjevných zdravotních obtíží [psycholog žalované dle odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že žalobce trpí „*emočně nestabilní poruchou osobnosti hraničního typu v akt. silné dekompenzaci*“ a je u něj patrná „*výrazná anxieta, hostilní projevy (...), splitting*“]. Soud proto předesílá, že v dalším řízení bude nezbytné, aby se lékař k anamnéze žalobce a doporučením Vězeňské nemocnice v Brně vyjádřil. Jakkoliv může být případný závěr o zdravotní způsobilosti na předepsaném tiskopise potvrzen toliko razítkem a krátkým sdělením výsledku, jako tomu bylo nyní, součástí správního spisu (jehož kompletní verzi bude žalovaná v případě dalšího soudního přezkumu povinna předložit) bude muset být dostatečně odůvodněné stanovisko lékaře, nejlépe specialisty z oboru psychiatrie.

Další námitky žalobce

36. Zmínkou žalobce o podjatosti správních orgánů se soud nezabýval, neboť žalobce neuvedl žádné důvody ani projevy jejich podjatosti. Nejedná se tedy o řádně uplatněný žalobní bod.
37. Pro úplnost soud uvádí, že se nezabýval ani ostatními námitkami žalobce. Šlo totiž rovněž jen o námitky vágní a obecné a ani ve spojení s dalšími podáními je nebylo možno považovat za řádně uplatněné žalobní body. I pokud by podání zástupkyně žalobce ze dne 14. 1. 2020 či pozdější další konkrétní žalobní body obsahovala, nemohl by se jimi pro uplynutí dvouměsíční lhůty k podání žaloby (§ 72 odst. 1 s. ř. s.) zabývat. Ta sice neběžela po dobu rozhodování soudu o žádosti žalobce o ustanovení zástupce, podané v rámci žaloby dne 6. 8. 2019 (tj. čtvrtý den po doručení napadeného rozhodnutí žalobci), její běh však v souladu s § 35 odst. 10 větou předposlední s. ř. s. pokračoval poté, co již byl žalobce pravomocně zastoupen, tj. od 8. 11. 2019.
38. Soud pro nadbytečnost neprovedl žalobcem navržené důkazy, neboť důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí vyplývá již z textu jeho odůvodnění a (chybějícího) obsahu soudu

poskytnutého správního spisu. Soud navíc konstatuje, že u řady důkazů žalobce ani neuvedl, jaké sporné skutečnosti jimi hodlal prokazovat.

Závěr a náklady řízení

39. Jelikož soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a navíc je zatíženo procesní vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí, zrušil jej soud podle § 76 odst. 1 písm. a) a c) spolu s prvostupňovým rozhodnutím (§ 78 odst. 3 s. ř. s.) a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.
40. V dalším řízení příslušné správní orgány vyhodnotí kamerové záznamy a konfrontují je s výpověďmi svědků. Ty v případě potřeby zopakují za přítomnosti žalobce, kterému umožní jim klást otázky, a v každém případě záznamy o nich založí do kázeňského spisu. Zaručí při tom žalobci možnost se s důkazy seznámit a vyjádřit se k nim. Do kázeňského spisu rovněž založí lékařské zprávy ze dne 25. 7. 2019 a znovu učiní úvahu o žalobcově zdravotní způsobilosti k uložení kázeňského trestu umístění na uzavřený oddíl (viz bod 35 tohoto rozsudku).
41. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce byl procesně úspěšný, tudíž by mu příslušela náhrada nákladů řízení. Žalobci však bylo v průběhu řízení přiznáno úplné osvobození od soudních poplatků a zástupce mu byl ustanoven, tedy v souvislosti s tímto řízením žádný soudní poplatek neplatil a nevznikly mu ani jiné náklady. Náklady nevznikly ani žalovanému. Soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
42. Podle § 35 odst. 10 první věty s. ř. s. hotové výdaje ustanoveného zástupce a jeho odměnu za zastupování platí stát. Zástupkyni žalobce soud přiznal odměnu za dva úkony právní služby [první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení nebo obhajoby, je-li klientovi zástupce nebo obhájce ustanoven soudem podle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif) ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“), a doplnění žaloby, tedy písemné podání nebo návrh ve věci samé podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Odměnu za další podání soud zástupkyni nepřiznal, neboť šlo o úkony, které spočívaly zejména v pouhém předložení listin, z nichž některé mohly být předloženy či navrženy spolu s doplněním žaloby. Podle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu činí odměna za jeden úkon právní služby 3 100 Kč. Podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu činí paušální náhrada hotových výdajů za jeden úkon právní služby 300 Kč. Zástupkyně žalobce je plátkyní daně z přidané hodnoty, a proto je součástí náhrady nákladů řízení též daň z přidané hodnoty, kterou je povinna odvést z odměny za zastupování a náhrady hotových výdajů, tj. 21 % z částky 6 800 Kč (1 428 Kč). Celkem tedy zástupkyni žalobce náleží 8 228 Kč. Tato částka bude zástupkyni žalobce vyplacena ve lhůtě třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 11. června 2021

Mgr. Jan Čížek, v. r.
předseda senátu